

Jacek Leonard Piotrowski
Lipnica Murowana

ŚCIEŻKA HISTORYCZNA „NIEPODLEGŁA”

Gmina Lipnica Murowana leży na terenie Wiśnicko-Lipnickiego Parku Krajobrazowego, który znajduje się w Małopolsce, w powiecie bocheńskim. To malowniczy kompleks leśny, ze wzniesieniami sięgającymi 600 metrów n.p.m. Walory widokowe i łagodne ukształtowanie terenu sprawiają, że jest świetnym obszarem sprzyjającym niewymagającym wędrownikom, a zwłaszcza do zbierania borówek czy grzybobrania.

Okolica obfituje w rozległe wzgórza, doliny, leśne parowy i płynące ich łożyskami szemrzące cicho strumienie. Mnogość leśnych dróg i ścieżek prowadzi mieszkańców po lasach i do sąsiednich miejscowości. Wymaga to oczywiście orientacji w terenie, ale mapa czy nawigacja satelitarna wspiera także przyjezdnych w stopniu wystarczającym. Znając takie nazwy jak Szpilówka, Piekarska Góra, Duchowa Góra, Cygierki, Kramarzówka, Dominiczna Góra, Potok Piekarski, Potok Skarbowy, Krzywe Potoki – można poznawać niezaprzeczalne piękno ziemi lipnickiej włączonej w obszar Parku Krajobrazowego.

Przez Park przebiega kilka szlaków turystycznych i lokalnych ścieżek, wydatnie ułatwiając nawigowanie po tym pięknym terenie. W maju 2019 roku oddano do użytku na Szpilówce (516 m n.p.m.) wieżę widokową cieszącą się dużą popularnością. Obok wieży przebiega znakowany na zielono szlak PTTK, prowadzący z pobliskiego Rajbrotu do Tarnowa.

Gmina Lipnica Murowana ma na swym terenie kilka obiektów związanych z historią niepodległości Polski. Znajdziemy tu ślady z czasów powstania styczniowego, jak i z pierwszej oraz drugiej wojny światowej. Miejsca te są areną rocznicowych wspomnień i uroczystości, toteż w lokalnej społeczności powstał zamysł, by połączyć je edukacyjną ścieżką historyczną i skomunikować z istniejącymi w sąsiedztwie znakowanymi szlakami i ścieżkami.

Rynek Lipnicy Murowanej był niejednokrotnie świadkiem ważnych wydarzeń historycznych. Pamięta on czasy cesarstwa, rozbiorów, gościł Marszałka Piłsudskiego, aż wreszcie był miejscem pacyfikacji miasteczka. Nieopodal, obok dworu Ledóchowskich, z którego w czasie okupacji wyprowadzono do obozu koncentracyjnego generała dywizji Ignacego Ledóchowskiego, znajduje się płyta poświęcona pamięci ofiar terroru hitlerowskiego z roku 1944.

KRZYŻ
POWSTAŃCÓW STYCZNIOWYCH
1864 R.

IWKOWA - LIPNICA M. - RAJBROT
3. 05. 2010 R.

BÓG · HONOR · OJCZYZNA

TO TUTAJ W ROKU 1944:

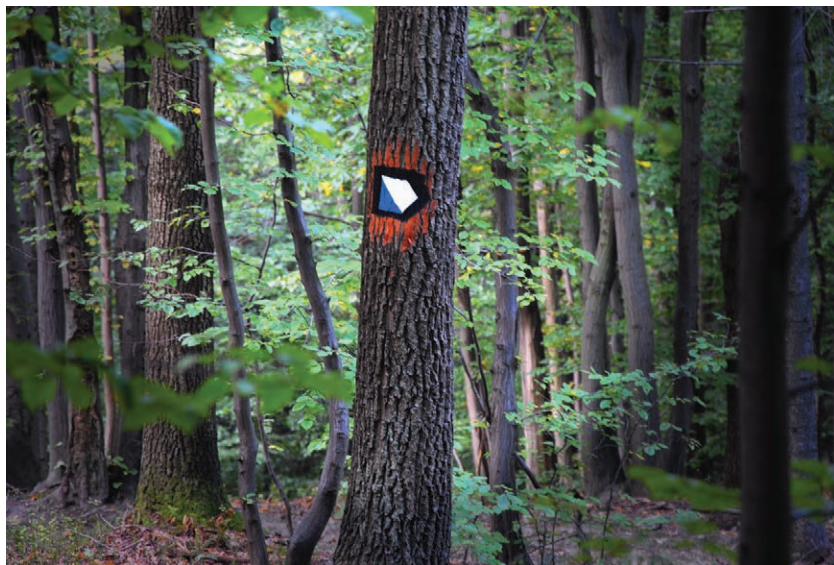
24 MARCA - KS. JÓZEF LABAŃSKI ODPRĄKNĄŁ
URODZISTĄ WIEŻĘ SW. D. WOLNYCH OJCZYZNY

25 MARCA - PO URODZISTYM WIEŻY SW.
GEN. DIMITRIJ IONACI ALEDOCHOWSKI DOKONAŁ
PROMOCJI ŻOŁNIERZY - UCZESTNIKÓW SZKOLEŃ
PODCHORĄŻYCH I RUC. "PSZCZOLA" I "PE AK"
ZIEMI BOCHENSKIEJ

27 LIPCA - ŻOŁNIERZE BATALIONU UCZESTNICZYLI
W AKCJI LANCOWANIA 120 WIEZNIÓW POLITYCZNYCH
Z WIEZIENIA W NOWYM WISNIECU. W MIEJSCU TYM
ZAKWATEROWANO WYZWOLONYCH WIEZNIÓW

SZKOLENIE I AKCJE PRZEPROWADZIŁ
POWÓDCA - POR. JÓZEF WIECIECH "TAMAROW"
Z CA D-CY - POR. JAN SZYMANSKI "TWARDOWSKI"

KOMBATANCI I MIESZKAŃCY HENICÓW
13 WRZEŚNIA 2008

Lipnickie lasy to miejsce przysięgi lokalnej drużyny ochotników Legionów Polskich, ostoja drugowojennej partyzantki i żołnierzy Armii Krajowej. Miejsca te są w większości lokalizowane orientacyjnie, gdyż las był zawsze miejscem tajnych kryjówek, które nie przetrwały do czasów powojennych ani współczesnych. Niemniej jednak najstarsi kombatanCI takie lokalizacje określili, a nawet zainicjowali postawienie stosownych płyt pamięci.

Niełatwo trafić w zakątki dawnego boru, będącego niegdyś wielkim obszarem leśnym, sięgającym aż pod Kraków. Choć dzisiaj podzielony na Puszcę Niepołomicką i mniejsze lokalne kompleksy leśne, nadal potrafi być labiryntem ścieżek dla nieobeznanego z okolicą wędrowcy. Z tego też powodu postanowiono wytyczyć ścieżkę historyczną – „Niepodległa”.

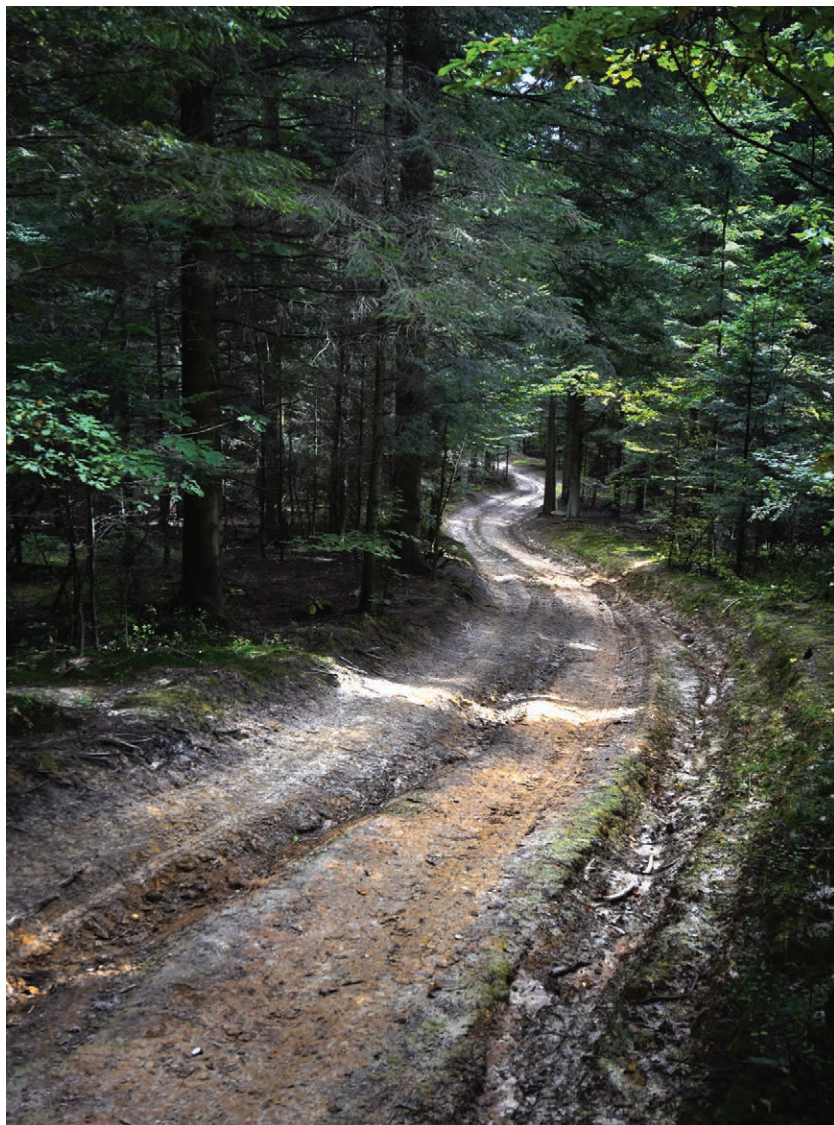
Ścieżka o długości cztery i pół kilometra prowadzi z lipnickiego rynku – z miejsca, gdzie znajdują się tablice pamiątkowe Legionów Piłsudskiego oraz pacyfikacji Lipnicy. Następnie przechodzi obok płyty pamięci na skwerze przed dworem Ledóchowskich i skręca w prawo przed samym dworem. Drogą asfaltową dochodzi do skraju lasu przy leśniczówce Stachonia (AK), skąd po nieznacznym podejściu skręca w lewo, schodząc do Doliny Potoku Piekarskiego, w miejscu, gdzie wpadają do niego Krzywe Potoki. Traktem z prawej, po około stu metrach – niedaleko od miejsca przysięgi lokalnej drużyny udającej się pod komendę Józefa Piłsudskiego – skręca w lewo, w drogę leśną pnącą się mozolnie pod górę. Po pięciuset metrach dochodzi do drogi gminnej, skręcając w prawo. Po kolejnych pięciuset metrach łagodniejszego podejścia, ścieżka dochodzi do Płyty Pamięci Oddziału AK. Stąd już niecały kilometr podejścia do malowniczej polany

pod Piekarską Górą, gdzie znajduje się Krzyż Powstańców Styczniowych. Tu kończy się ścieżka znakowana kolorem niebieskim. Dalej można się udać szlakiem zielonym na wschód do wieży widokowej na Szpilówce (30 minut), bądź w przeciwną stronę – do Rajbrotu (1,5 godziny). Dochodzą tu także ścieżki lokalne gminy Iwkowa – czerwona i żółta, a z nimi łączy się także zielona, którymi można dojść do Bacówki „Biały Jeleń”, do dolnego Krzyża Powstańców ze źródłem i wiatą, do centrum Iwkowej. Oczywiście ścieżką niebieską „Niepodległa” można powrócić do Lipnicy Murowanej, co zajmie nieco poniżej półtorej godziny.

To zaledwie wycinek tras skomunikowanych z oznakowaną niebieskim kolorem ścieżką. W niedalekich okolicach znajdziemy kolejne szlaki, ścieżki spacerowe, dydaktyczne, czy też ścieżki rowerowe. Leśne i polne drogi często zaglądają w urokliwe zakątki, otwierając niejednokrotnie malownicze widoki na bliższe i dalsze rozległe tereny. Bliskość graniczącego z gminą Beskidu Wyspowego daje wiele możliwości wędrowania po tym, jakże widokowym paśmie, a szczyty Gorców, Beskidu Sądeckiego, Beskidu Niskiego zdają się być na wyciągnięcie ręki.

Ścieżka „Niepodległa” prowadzi przez tereny, które są własnością Lasów Państwowych, drogami leśnymi znajdującymi się w gestii gminy, a także przekracza wąskie pasy prywatnych działek leśnych. Dzięki uzyskaniu zgody od wspomnianych właścicieli, możliwym się stało wytyczenie i oznakowanie ścieżki. Takie bowiem proceduralne zabiegi pozwalają lub ograniczają inicjatywy w terenie, więc należy złożyć uznanie za zrozumienie idei tej akcji – także przy tej okazji.

Wszystkie fotografie wykonał Jacek L. Piotrowski

Fakty w wichrach czasu się rozmywają, prawdy bywają przekłamywane, a relikty przeszłości obracają się w proch. Jednak świadomość historii, czynów i dokonań w niełatwych czasach, gdy niepodległość naszego kraju i poświęcenie narodu stanowiły o naszym bycie i wymagały wielu ofiar, warta jest naszej pamięci. I tę właśnie część pamięci, te okruciny miejsc i wydarzeń ma właśnie połączyć ścieżka historyczna „Niepodległa”.